
SANTA MARINAREN BASELEIZA

(Mungian)

BASELEIZAK ETA KOFRADIAK

Gure baseleizen eta curen inguruan izan diran kofradien edestia egiteko daukagu eta bear-bearrekoa da gure erriaren sustraiak ezagutu nai ba'doguz.

Lan ederra izan da Kurutze Arregi'k egin dauana, ederra baita gaur Eleizbarrutiaren Museoak egiten diarduan baseleizen katalogoa, baiña lan onetan barrurago sartu bear da eta gure baseleizak, zarrak eta barriak, noz eta zergaitik edo zertarako egiñak diran aztertu, baita gure parroki aundiak lenago zer izan ziran eta zergaitik aundi biurtu ziran. Zalantza barik, or gauza arri-garriak dagoz ostenduta.

MUNGIA'KO SANTA MARINA

Gaur Mungia'ko Santa Marina dakargu gogora.

Baseleiza au Mungia'tik naikoa ur dakagu, km. bat baiño asko geiago ez. Bidea Elordui-ganera eltzen danean, eskumara jo eta beingo baten eltzen gara eta mendi-muiño baten gaiñean dago.

IKUSPEGI

Gure aurretikoak ermitak egiteko, geienetan, toki zoragarriak artu dabez. Zergaitik etc da ori? Eta Santa Marina baseleizea dagoan lekua be ikuspegi eder bat da: Mungia oiñean albo-bide barria ederto agertzen dala, an aurrean Berriaga mendi biguna eta Gaztelumendira arte mendi onen luzapena, beste alde batetik Urduliz'en, itxasotik urrean, beste Santa Marina bat atxean eta Plentzia alboan.

BASELEIZA ZARRA

Gure baseleiza zarrak ez ziran etxegintzaz sendoak, sarritan oiñarriak be ez bear dan lez sakonduak. Orre-gaitik oraintsu konpondu nai izan diranean, baseleiza zarra bota eta barria egin bear izan da. Orrelan Gamiz' ko Ibarra'n San Migel eta Birle' n (Mungia' n berton) San Andres. Beste batzuk konpondu al izan doguz. San Antón barria egiteko dira.

Santa Marina'ren ermita zarra antxe dago, barriaren alboan, baserri baten barruan. Alborantza dauka atea, erromaniko tankerakoa eta millagarren urte ingurukoa. Trobika'tarrak naiago izan dabe baseleiza barria egin, lengoa konpondu baiño.

Mungia'ko baseleiza batzuk etxe baten barruan dagoz, orrelan Atxuri' ko Martin Deunarena eta Belako'ko San Anton, eta etxe-barruak ez dagozenez urrean dauke etxe bat liburutetan freilarena edo serorea-rena edo ermitañoarena deritxona. Eta ba-dakigu, esaterako, Billela sendiak Birle'n ermitaño bat eukala 1000n. urte inguruan.

Santa Marina barruan daukan etxean be sasoi orretan ziur ermitaño edo freilaren bat bizi izango zan.

Zein etc zan eremitar edo lekaime orren zeregiña? Antxiñako gauzak eta aztertu bakoak dira eta erantzuna ez da erreza, baiña oraindiño be zerbait geratzen da, gitxienez kanpaia jo auzokoren bat ilten zanean eta egunero goizean, eguerdian eta illuntzean. Kanpai ori entzuten zanean etxeetan otoitz egiten zan, beti zuzendari ama zala. Mezarik egiten zan iñoz? Kanpotik etortzen zan lekaide edo monje'ren bat mezea egiteko, batez be illetea egiteko? Domeketan zer? Ez dakigu. Baiña

bai ermita oneik zer-ikusi aundia eukela Lekaide-Etxe edo Monasterio aundiakaz: Donemiliane (San Millán de la Cogolla), Leire, San Juan de la Peña eta abar. Ortik dator gaur eleizako arduradun diranai emoten jaken izena: Abadea (Erderaz: Abad).

BASELEIZA BARRIA

Trobika auzokoak, ain ospetsu dan Matxin'en auzokideak, Baseleiza egitea erabagi eben, lengoa bota barik alboan geratzen dala. Eta erabagi ori bete be egin zan orain berrogei bat urte: Baseleiza oso egokia ta polita egin dabe. Lengoa baiño egokiagoa, baiña santuak lengoak dirala. Santu bi dira, beste baseleiza askotan lez (Atxuri'n San Bernardo ta San Martin, Birle'n San Andres eta Kofradi-eguna, Llon'a'n eta Belako'n Santa Magdalena batean eta San Anton bestean eta bietan Eneperi deuna...) Emen Santa Marina ta San Inazio dira. Iru-dirik zarrena ta onena Santa Marina da, oiñean txerrena dauala eta espata bategaz oneri erasoten dautsola.

Baseleizearen alboan bear diran gauzak eukiteko toki bat egin dabe eta beste alboan be olako zerbait.

Esaterako Fruniz'en Salbatzaillea dogu zaindari eta erro-maniko tankerakoa dan alboko atean erromesak erabilten eben kontxa edo oskola dago. Eta urrago be Markaida'n daukagu beste baseleiza bat Salbadore zaindari dauala. Izan be Santio-bidekoak Salbadore-zaleak ziran.

Gero Santa Marina'tik Laukariz'ko Santiago'ren eleizara joango ziran, andik ain ospetsua zan eta Berriaga-gaiñean egoan Ezkurra'ko San Bartolome'ra eta andik Bilbao'ko Santiago'ra. Azkenez, Bilbao'tik Orduña'ra gero Orduña'ko portua igaro eta Gaztelako santio-bide nagusira sartzeko. Or bitartean Begoña'ra be egingo eben ikustaldia.

Erromesak bideetan zabaldu egiten ziran eta zalantza barik batzuk joango ziran urrean diran San Anton eta

Magdalena baseleizak ikustera be. Ermita oneitan, bietan, leio bana agiri dira oso zarrak, bisigodoen tankerakoak, orduan 800n. gizaldi-inguruak. Oneik Donejakue bidea beño lenagokoak dira.

GAURKO GIROA

Gaur Santa Marina'ren baseleiza onetan San Ignazio eguna ospatzen da santu biak gogoan dirala. Jai ederra ta pozgarria benetan: Auzoko gazteak gurasoen laguntzaz, jaiá gertatzen dabe. Lenengo inguruak egokitu, urtebarruan beti zerbait egoki-ez biurtzen dalako. Gaiñera gauzak eta inguruak garbitu egin bear dira, abots-gailluak gertatu, argiak ziurtatu... Goizcko 9'retan egiten da mezea, baseleiza ta kanpoa beterik dirala, meza-erdian "Agur Jaunak" joten dau txitulariak eta azkenean San Ignazio'ren martxea. Meza ostean etorritako guztiai txokolata emoten jake, giro eta umore onean. Jaiá pozgarria izaten da.

Gaurko giro onetan zaletasun bereizi bat ikusten da baseleizetako jaiak ospatzeko. Zergaitik ete da? Gure erriaren sustraietan dagoan gauza dalako alde batetik eta beste alde batetik, urtean beingo gauzea eta norberaren naimenez egiten dana dalako. Izango al da bide au gure artean benetako fedeaientzat zutabe bat!

OLAZAR'tar Martin'ek

Aurrean zelai naikoa zabal eta ederra dago jaiá egiteko, baiña jaiegunerako egokitu egin bear izaten da.

SANTIAGO EDO DONEJAKUE'REN BIDEAN

Donejakue edo Santiago-bideak garrantzi aundia euki dau gure artean eta Europa guztian, kultura zabaltzeko bide lez, 800n. urtea ezkerro. Bizkaia'n zear bide bat baiño geiako egoan, baiña guri dagokiguna gogoratuko dogu. Erromes batzuk itxasoz Bermeo'ra etorten ziran eta Bermeo'tik, Sollube igaro-ondoren Mungia'ra. Ez ete da eurak egiña, Galizia'koa alabaz dan Santa Marina au? Eta inguruetako baseleizak be gogoratzen daskue bide au.